

/ЗБОРНИК ФИЛОЗОФСКО – КЊИЖЕВНЕ ШКОЛЕ У КРУШЕВЦУ/

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

Редакција

Милорад Беланчић * Обрад Савић * Биљана Ћамиловић
Милош Петровић * Љубиша Ћидић

*

Уредник
Љубиша Ћидић

БАГДАЛА
ФИЛОЗОФСКО – КЊИЖЕВНА ШКОЛА

119. 24(082)

**ЗБОРНИК
ФИЛОЗОФСКО – КЊИЖЕВНЕ
ШКОЛЕ У КРУШЕВЦУ**

(КЊИГА ТРЕЋА)

КРУШЕВАЦ
1996.

Зоран Аврамовић

МОЖЕ ЛИ КЊИЖЕВНОСТ БИТИ ПЕДАГОШКА С ОБЗИРОМ НА ЗЛО?

Пред нама је једно од оних питања које прати књижевност од њене историјске појаве: у којој мери књижевни текст разоткрива феномен зла и да ли нам може бити од користи у практичним животним оријентацијама?

Дефиницију зла остављамо филозофима и психолозима. У овом огледу наш проблем разматрања могао би се одредити као начин на који се може мислити о књижевности и злу.

Модерна проучавања књижевности, у највећем су броју усмерена на текст, његову структуру и значења. Аутор обликује једну функционалну творевину, која у тренутку кад излази из штампарског слога, задобија једну самосталну и непредвидиву судбину. Овакво гледиште приближава књижевни текст пољу рецепције, а удаљује га од „биографског метода”. Да ли је, међутим, проблем аутора ирелевантан за тему о којој расправљамо? Уколико писац заступа изван свог текста једну етичку концепцију или заступа вредности које се налазе на скали добра и зла, да ли би истраживач имао право на теоријску равнодушност. У методолошкој припреми, он би морао да се одреди према овој чињеници: писац пропагира вредности зла у јавном животу - да ли то сазнање припада предмету о коме је овде реч.

Оријентација на текст дефинише ово питање углавном као лажно питање. Уметнички успех текста нипошто не зависи од природе везе између фикције и етичког става писца. Ограђивање текста иде и даље па се из интерпретативног поља књижевних остварења потискује оно тумачење које би се надањивало неком од функција књижевности: социјалном, етичком, религиозном, педагошком итд. Модерно испитивање књижевности, другим речима, јесте оно које анализира текст у хоризонту његових унутрашњих сврха.

Проблем са аутономијом књижевног текста, као уосталом са свим књижевнокритичким гледиштима, показује се у равни искуства књижевног феномена. У реалности сусрета књижевног текста, читаоца, аутора и свих оних пратећих механизма који обезбеђују постојање „књижевне републике”, није могућно обезбедити превласт ниједном разумевању књижевности. Књижевна заједница је једна од малобројних у историји у којој никада није било „монархије”.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
ПОЗАЈМНО ОДЕЉЕЊЕ
КРУШЕВАЦ
Инв. Бр. 81.657